

4/7

4/7

Gallupundersökningen

om inställningen till diktatur i Sverige är av inte ringa intresse. Att svenskarna är demokrater vet vi redan; här får vi klart för oss att de rätt väl kan skilja på demokratiska och antidemokratiska tänkesätt, även då dessa framförts i inlindad form, man kan rent av säga i maskering. De allmänna talesätten om att en bör bestämna och att statsledningen skall känna sig obunden mot skilda grupper — alla dessa floskler som utmärker diktaturpropaganda i smyg — genomskådas av de flesta. Men de osäkra grupperna är så pass stora att allt skäl finns att anbefalla ökad upplysning, inte minst genom partierna, om vad demokrati är och framför allt om den toleran och det hänsynstagande som denna styrelseform kräver av alla.

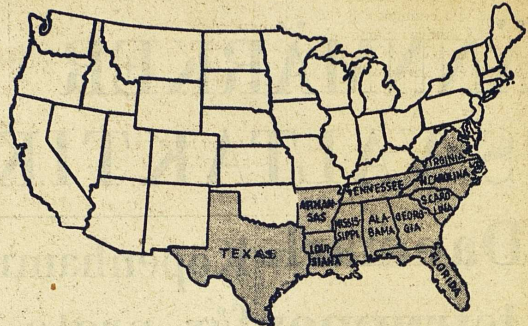
Södern i amerikansk politik DEN TRADITIONELLA BILDEN

INBÖRDESKRIGET 1861—1865 innebar att Norden, där republikanerna hade majoritet, besegrade de elva upproriska sydstaterna som behärskades av det demokratiska partiet. Större delen av Södern ockuperades under ett antal år av de republikanska arméerna. Negrerna, vid denna tid helt koncentrerade till Södern, fick genom unionell författningsändring medborgarskap och rösträtt, i princip också i övrigt likställighet. Sydstaterna kom att styras av det hatade nordstatspartiet, stött av en minoritet sydstatsmän som av de andra betraktades som förrädare, av invandrade republikaner och av negrer. Det tog mer än ett årtionde innan denna segrarnas diktatur helt bröts sönder. Genom en serie kompromisser, nyligen utreda i ett briljant arbete (*Woodward, Reunion and Reaction*), återställdes definitivt och fullständigt den vita majoritetens välde. De republikanska trupperna drogs tillbaka. Negrerna berövades genom skilda åtgärder sin rösträtt och blev genom segregation en pariasklass. Det demokratiska partiet blev inte bara härskande, utan totalt dominerande, såsom instrument för denna reaktion eller, om man så vill, denna återställelse.

Sedan dess är Södern "den trogna Södern", the Solid South. Så gott som undantagslöst röstar de elva stater som en gång tillhörde konfederationen — från Virginia och Tennessee till Texas, Louisiana och Florida — med det demokratiska partiet. Det är viljan att bevara de vitas välde, ofta dold bakom kravet på bevarande av delstaternas självstyrelse, som håller samman. De republikanska organisationerna har i flertalet sydstaterna blivit mera sken än realitet — en grupp föga verksamma politiker, vilkas huvudsakliga intresse varit att påverka partiets val av presidentkandidat och att utdela de unionella ämbeten som vid republikanska segrar faller på deras lott.

Vilka har resultaten blivit av denna ordning? Är den fortfarande stabil? Vilka förändringar är sannolika eller tänkbara? Dessa frågor har under de senaste åren mera energiskt än någonsin förr diskuterats i amerikansk politik och statsvetenskap.

Vad de enskilda sydstaternas politik beträffar, är vissa konsekvenser uppenbara. Med enpartisystemet följer att intresset för de egentliga valen blir obetydligt; ofta röstar blott 10—20 procent av de röstberättigade vid val till statsguvernör, unionssenatorer och president. Vid de val inom partierna (primärval) som införts under de senaste årtiondena är valdeltagandet i regel högre, eftersom i dessa fall väljandet är en realitet. Genomgående är

Presidentvalet 1944. De stater som gav över 60 procent av rösterna åt det demokratiska partiet är skuggade på kartan. Samma stater hade det lägsta valdeltagandet.

Sydstaternas befolkning (1940).

	vita	negrer
Alabama	1.849.097	983.290
Arkansas	1.466.084	482.578
Florida	1.381.986	514.198
Georgia	2.038.278	1.084.927
Louisiana	1.511.739	849.303
Mississippi	1.106.327	1.074.578
North Carolina	2.567.635	981.298
South Carolina	1.084.308	814.164
Tennessee	2.406.906	508.736
Texas	5.487.545	924.391
Virginia	2.015.583	661.449
	22.915.488	8.878.912

emellertid politiken en fåtalets angelägenhet; till detta bidrar naturligtvis också att intill senaste tid det stora flertalet negrer varit berövade rösträtt eller möjlighet att utöva den.

I några av sydstaterna kan det formella enpartisystemet i själva verket sägas ha omvandlats till ett slags halvdant tvåpartisystem, detta genom förekomsten av re-

Huey Long.

lativt fasta fraktioner inom det demokratiska partiet. Så är fallet just i de stater där existensen av en inte alltför obetydlig republikansk minoritet stimulerar den politiska aktiviteten — Virginia, Nord-Carolina och Tennessee. Men i det stora flertalet sydstaterna är enpartisystemet reellt, och de strider som utkämpas (vid primärvalen) har en tillfällig,

oklar och i regel personlig eller lokal natur. En skicklig, ofta otroligt primitiv agitator ("spellbinder" och "rabblrouser") skaffar sig ett följande antingen genom vag radikalism eller hets mot negrerna eller bådadera; de främsta exemplen från senare år är Talmadge i Georgia och Huey Long i Louisiana. De fattiga farmarna i en stats skogs- och bergsområden går till storms mot städer, industri, kapitalism och intellektuella. Undersökningar visar den lokala sammanhållningens stora betydelse; i många fall är konkurrenterna vid ett primärvalrena hembygdsrepresentanter med det knappaste minimum av kunskaper och allmänna idéer.

Totalintrycket av denna delstatspolitik blir en utpräglad konservatism. Härtill bidrar många förhållanden: den vita gruppens homogenitet — Söderns befolkning består alldeles övervägande av protestantiska engelsmän och skottar — den länge påtagliga ekonomiska efterblivenheten, utbildningen, frontställningen mot negrerna, som binder de vita samman och ger de fattiga en känsla av att trots allt höra till herreklassen. Men själva partisystemet verkar i samma riktning. Då lokala och personliga synpunkter dominerar, innebär det att programmen och principerna ställs i bakgrunden, och programlöshet är ett annat namn för konservatism. Inom detta flytande och vaga statsliv har den ekonomiska makten större utsikter att göra sig gällande än eljest; individuella påtryckningar blir särskilt effektiva och favoritismen blomstrar. Förvaltningen blir i normala fall det väsentliga, och att förvalta är att inte reformera. Trots snabbt övergående revolter (framför allt populismen omkring sekelskiftet) har Södern förblivit USA:s från politisk, kulturell och ekonomisk synpunkt mest konservativa område.

Söderns ställning inom unionen är delvis angiven genom vad redan sagts. Den har inom det de-

99
mokratiska partiet och i kongressen företrätt motståndet mot utvidgning av unionsmakten — särskilt då det gällt lagstiftning i negerfrågan — och mot mera långtgående ekonomiska och sociala reformer. Av vikt under senare år har varit att Södern, Amerikas mest anglosaxiska region, varit antiisolationistisk och på denna punkt helt stött Franklin Roosevelt och Truman.

Det är paradoxalt att denna region förblivit kärnan i det parti som numera framstår som radikalismens bärare i USA. Men historiskt är saken lätt att förklara. Enligt tendens som framträtt redan före inbördeskriget lierade sig sydstatskonservatismen med de missnöjda folkgrupperna i norr, med arbetare, invandrare, katoliker i New York, Boston och Chicago. Gemensamma realintressen fanns i en oklar reaktion mot den moderna kapitalismen, i ovilja mot tullarna — där det agrara Södern hade samma intressen som Nordens konsumenter — och i oppositionen mot de normalt härskande republikanerna. Under årtionden framstod det demokratiska partiet som en minoritetsriktning, vilken från sitt fäste i Södern någon gång genom lyckad agitation bland Nordens fattiga kunde erövra makten i unionen. Det var främst vid kriser av ekonomisk och politisk art som partiet kunde vinna en tillfällig seger: Cleveland 1884 och 1892, Wilson 1912 och 1916. Typiskt är att partiet nästan genomgående uppsatte reformvänliga nordstatsmän som kandidater, utom de nyss nämnda framför allt Bryan, som kandiderade 1896, 1900 och 1908. Programmen hade inte sällan en radikal anstrykning, liksom kandidaterna. Men den avgörande makten låg hos de sydstatsmän som enligt anciennitetsprincipen var ledande inom partimaskinen, kongressens båda hus och framför allt utskotten.

Den viktigaste förändringen i läget under senare tid — den viktigaste i amerikansk inrikespolitik över huvud — är att denna "taktik" lyckats i stort, lyckats alltför totalt från Söderns synpunkt. Demokraterna har blivit det normala majoritetspartiet och tillika ett reformvänligt parti — närmast motsvarande socialdemokratin i en rad europeiska länder. Demokraterna är inte längre helt beroende av Södern. Vid de fyra presidentvalen 1932—1944 skulle partiet ha segrat, även om sydstaterna givit sina 125 elektorsröster till republikanerna; 1948 var situationen inte fullt så gynnsam, även om segern var överväldigande. Vändpunkten kom med Franklin Roosevelts val för tjugu år sedan: demokraterna segrade under en kris av enastående svårighet, genom en man som med exceptionell kraft verkade för betydande reformer, och denne man kunde genom den konjunktur som kriget gav styra under längre tid än föregångarna och omforma

partiet efter sina syften. Vilka har följderna blivit av denna omkastning? Och vilka blir de i framtiden?

HERBERT TINGSTEN